

Maahanmuutto-osasto

Poliisiosaston lausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista.

Sisäministeriö on pyytänyt poliisiosastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä vastaanottolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vastaanottolain lisäksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annettua lakia ja sosiaalihuoltolakia. Poliisihallitus lausuu luonnoksesta suoraan sisäministeriön maahanmuutto-osastolle.

Poliisiosasto pitää luonnoksessa esitettyä kokonaisuutta tavoitteiltaan ja perusteiltaan kannatettavana. Poliisiosasto on osallistunut esityksen laadintaan ja sen näkemykset on huomioitu sisäministeriön maahanmuutto-osaston johdolla laaditussa hallituksen esityksen luonnoksessa.

Sisäministeriön poliisiosasto suhtautuu esityksen tavoitteisiin myönteisesti. Esityksessä vastaanottolakiin ehdotetaan hallitusohjelmakirjauksiin perustuvia muutoksia, jotka koskevat ihmiskaupan uhrin auttamisen ja rikosprosessin välisen yhteyden heikentämistä. Ehdotetuilla muutoksilla ihmiskaupan uhrin asemaa pyritään parantamaan ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta. Ihmiskaupan uhrin auttaminen olisi jatkossa vahvemmin sidottu uhriksi joutumisesta johtuviin auttamistoimien tarpeeseen kuin rikosprosessissa tehtyihin ratkaisuihin.

Poliisiosasto pitää tärkeänä tukea niitä toimia, joilla ihmiskaupan uhrien asemaa parannetaan vahvistamalla viranomaistoiminnan uhrilähtöisyyttä tarpeelliseksi arvioidun avun antamisen ja erityisesti sen jatkumisen osalta. Poliisiosasto katsoo esityksessä todetun mukaisesti, että ennustettavammalla ja erityisesti uhrin avuntarvetta painottavalla auttamistoiminnalla edistetään myös ihmiskaupan ilmituloa, uhrien avun piriin ohjautumista ja siten myös osaltaan rikosvastuun toteutumista.

Sisäministeriön poliisiosasto katsoo, että esitys selkeyttää eri viranomaisten roolia ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa ja korostaa onnistuneella tavalla mahdollisimman matalaa ja tarkoituksenmukaista kynnystä uhrien tukemisen ja auttamisen onnistumisen varmistamisessa. Ehdotuksen myötä selkeytyy myös se, mitä tarkoitetaan ihmiskaupan uhri -käsitteellä eri viranomaisprosesseissa. Esityksen myötä viranomaisten tunnistamia ihmiskaupan uhreja ovat ainakin ne henkilöt, joiden osalta asiaa on käsitelty:

- 1) rikosprosessissa, ja joiden status ihmiskaupparikoksen uhrina on mahdollisesti lopulta vahvistettu tuomioistuimessa lainvoimaisesti
- 2) ulkomaalaislain mukaisessa oleskelulupaprosessissa, ja joiden voidaan perustellusti epäillä joutuneen rikoslaisissa tarkoitettun ihmiskaupparikoksen uhriksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

3) vastaanottolain mukaisten auttamista koskevien säännösten mukaisesti, ja joiden osalta auttamisjärjestelmä oletettua uhria kuultuaan katsoo, että kyseessä voi olla ihmiskaupan uhri

Poliisiosasto pitää mahdollisena, että esityksen myötä onnistuneella tavalla selkeytetty ihmiskaupan uhrien tunnistaminen eri prosesseissa saattaa lisätä ihmiskaupan uhrien tunnistamista ainakin auttamisjärjestelmän piirissä. Poliisiosasto pitää tärkeänä, että eri viranomaisprosesseissa käytetyt eritasoiset ihmiskaupan uhrien tunnistamisen edellytykset huomioidaan viranomaistoiminnan lisäksi myös laajemmin mm. kansallisen ihmiskauppailmiön kansainvälisen raportoinnin yhteydessä. Poliisiosasto pitää selvänä, että eri prosesseissa tehty ihmiskaupan uhrin tunnistamista koskevat päätökset huomioidaan myös muiden viranomaisten päätöksenteossa tarpeellisin osin sekä mahdollisuuksien mukaan. Poliisiosasto korostaa kuitenkin sitä, että jokainen viranomaisen tulee myös jatkossa tekemään päätökset ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta itsenäisesti sen omia tehtäviä määrittelevän lainsäädännön puitteissa. Edellä mainittu huomioiden lienee selvää, että tulevaisuudessa henkilö voidaan eri prosesseissa joko tunnistaa tai olla tunnistamatta ihmiskaupan uhriksi. Tämän ehkä ristiriitaiselta kuulostavan lopputuloksen johdosta viranomaisilla on myös tulevaisuudessa tärkeä velvoite viestiä omasta toiminnastaan ja heitä sitovista sääöksistä niin suurelle yleisölle kuin erityisesti niille asianosaisille, joiden osalta he asiaa arvioivat.

Yksittäisenä havaintoa poliisiosasto kiinnittää huomiota vastaanottolain ehdotettuun 38 f §:ään ja sen perusteluihin. Ehdotetun säännöksen mukaan Joutsenon vastaanottokeskus poistaa ihmiskaupan uhrin auttamisjärjestelmästä tehtyään hänen henkilökohtaisesta tilanteestaan kokonaisarvion, kun:

- 1) hän ei ole enää auttamistoimien tarpeessa;
- 2) hän poistuu tai hänet poistetaan maasta; taikka
- 3) hän ilmoittaa haluavansa pois auttamisjärjestelmästä tai hän on kadonnut.

Poliisiosasto pitää mahdollisena, että pykälässä otettaisiin huomioon nykyistä selkeämmin tilanne, jossa auttamisjärjestelmän tietoon tulee seikkoja, joiden perusteella auttamisjärjestelmään otettua henkilöä ei voida enää pitää 35§ tarkoitetulla tavalla tunnistettu ihmiskaupan uhri.

Poliisiosasto toteaa lopuksi, että se antaa vahvan tuen muutosten valmisteluun nykytilan parantamiseksi ja nykyisten epäkohtien poistamiseksi.

poliisijohtaja Stefan Gerkman

poliisitarkastaja Kimmo Halme

Liitteet

Jakelu SM MMO Maahanmuutto-osasto, Niina Koivunen

Tiedoksi SM Sisäministeriö, Kirsi Pimiä
 SM Sisäministeriö, Tiina Kivinen
 SM Sisäministeriö, Akseli Koskela
 SM Sisäministeriö, Krista Mikkonen
 SM HKO Oikeudellinen tuki
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Minna Hulkkonen
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Anna Rundgren
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Mari Helenius
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Sanna Sutter
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Riitta Koponen
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Harri Sivula
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Tiina Sinkkanen
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Jorma Kantola
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Jutta Gras
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Tuomo-Juhani Kurri
 SM MMO Maahanmuutto-osasto, Eero Koskenniemi

SM MMO Maahanmuutto-osasto, Katri Niskanen
SM MMO Ohjaus- ja kehittämissyksikkö, Katja Kaukonen
SM MMO Ohjaus- ja kehittämissyksikkö, Marja Avonius
SM MMO Ohjaus- ja kehittämissyksikkö, Minnamari Piipponen
SM MMO Ohjaus- ja kehittämissyksikkö, Kaisla Huhta
SM MMO Ohjaus- ja kehittämissyksikkö, Mari Jaakkola
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Tuuli Tuunanen
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Kukka Kruger
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Hanna Pihkanen
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Anu Polojärvi
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Roope Jokinen
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Sanna Montin
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Berit Kiuru
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Emma Tuovinen
SM MMO Oikeudellinen yksikkö, Ellica Mildh
SM MMO Poliittikkayksikkö, Iikka Saunamäki
SM MMO Poliittikkayksikkö, Mirka Eirola
SM MMO Poliittikkayksikkö, Fanni Linnala
SM MMO Poliittikkayksikkö, Niina Lääperi
SM MMO Poliittikkayksikkö, Inka Mielikäinen
SM PO Poliisiosasto, Tomi Vuori
SM PO Poliisitoiminnan ohjausyksikkö, Stefan Gerkman
SM VY Viestintäyksikkö

VN/3493/2022-SM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: